

עם קריאה ראשונה

משה קליינמאן: הרצל, הוצאת יכנה, ת"א (1944).

הרצל הציוני, הלוח למדינאים שקמו לה לאומה בדרך דתיקונה, הוא ציבורה של המדעגורפית הזאת, דוכה מוקד דש לשתי שנתתו הראשונות של הציר נות המדינית מיסוד הלוח של הרצל: שנת הופעת הכניחו בדפוס. מחברת "מדינת היהודים" לשנת כינוס הקונגרס הראשון בבאזל, משה קליינמאן חזר ומספר את הנסיינות בהם נתנסתה האקטיביות הגדולה שגילה יצר התנועה, הספר כתוב מנקודת מבטנו עתה, של השעה הזאת דוקא, ועל ידי אדם שהיה מעדי הלואי של ההיסטוריה הזאת ותנהגותה. לכן כוחו אתו לגלות לנו משהו, אגב הרצאת פרקים נבחרים בדרך המדינית של הרצל, מחידת השליחות, קליינמאן מתאר בפרוט דרט את פרשת הראיין שזכה לו הרצל אצל הארכידוכס מבאדן ואת השתדלוותו השונות בתצר השולטאן התורכי, אצל אנשי-סוד של זה ואצל השליש עצמו, הרצל היה מדינאי יחיד מסופר, מדינאי מליצה — וללא מדינה, ובנושיו התרכו התחלד רצונו המדיני הסמיר של העם, תזון חייל לא יכול היה להתגשם אלא בדרך נס, אבל חזונו הכין את הנס, הנס שבא נאחו בחזונו, בשביל לנו עתה אין עוד מוקדם ומאוחר בתר דת הלאומיות היהודית, האתו איש שלא זכה לראות בחיל את נצחונו, — בדר דת הנאים יבטלו לגבוי הגבולות שבין חייל וגשמיים, שנגמרו בתיקו, לבין השארת נפשו, העטורה זר.

קליינמאן הצליח להחיות לפנינו ארץ תה תקופה שלפני תוצם, בה אך בה יכול היה לגדול ולקום נושא נהויה והתקנה היה זה הרגע הממושך, שיאית לו — אם לדבר בלשונו למודת נס יונת עתה — הכינוי, בטרם אוזקה, עטיה מערב השתאנו, כביכול, בעמדם לא יודעים, או יודעים למחצה, מול עברי פי פחת, פורעניות המלחמה הדי מהפכה כרעו רבצו לחן סגור, וסגורת לקפוץ על תורו, ואילו סרפים נטר

פיש גם קוד לא שערז צדין מה צפוי להם, השעה לא היתה שעת-כושד, כלל לתיקון בלשהה, אבל היא אך היא הייתה (כפי שאנו מבינים עתה), השעה הנאה לחלום על התיקון, ומשתדלם העולם כולו במבטן, ועבר על עמים וארצות מה שעבר ועובר עליהם זה שלושים שנה רצופות וכה בעל ההלל שות להיות מוכר כצפנת-פענה.

יהודה קרני: שיר ודמעי, הוצאת את, מחברות לספרות, ת"א, תש"ח.

בשירי יצאה קרני ימצא הקורא פיר זה כפולת, שנשתכתה כמעט מן הפיוס הצברי מאו פריקה שירתנו הספרדית אמנות התרוז היטה לעק, חכמת מוסר ההשכל היטה לרות, ואולם שייכות המ שורר לזמן החדש מקיימת בינן ובמאב הפרצים מתוך שירי ויכולתו לכבשם, הסגולה הזאת, סגולת הצער, היא המש ותי לשני ממדי שירו, לקו היטה ולקו הנסון, את הממד השלישי, הוא העומק, המלים קצובות, ספורות ושקולות: התי רזיים — מחושבים אף מתאמים ללקה השיר.

החידוש האמנותי (היודשי לשון ול שון נוסל על לשון) עומד כאן לשירות המחשבה והמוסר, כאילו דרש הפייסן וקיים: האמת, בה התחללות הפנימית שזכיתי לה, תהי מוגשת לכם במפל אדירים, כי לא על האמצעים הפיזיים יתיה השיר אם חכמה אין בו; אבל תורה תחילה, אשר לא לשוא המשילות המשלים כעוקים לגררות, נאים לה העוקים, טוב קושט עם קישוט, ומקודם אתו, טובה אמת עם אמנות.

כשמונים שירי-הגיון, מחזורים מזברי המשורר שנכתבו מאו תרצה, נאספו בקובץ זה, הוא השלישי לספרי שירי קרני, של אף כינוסם יתו, החלא מקוד מחצבתם אחד, אין לומר שהיצירה הבר דדת יצאת מכלל בדידותה, אלא שכל שיר ושיר אשר בקובץ צריך שתודע בו את המשורר כחדש, ויענך, יש ב רים הם אלה, כל אחד ואחד מהם, מושלם, אך האחד אינו משלים את חברו, ואולם המשורר עצמו נראה לנו שלם בשתיקתו ובדיבורו, אף הוא טעם ספרי עץ הדעת והמות ונהה מצא אתו מתק כפרי עץ התיים, אף נפשו נשדפה בקרבו ופס תוציא ויצוצות גיצוצות.

עמנואל בן-גוריון